

MUSEITIDNINGEN

Medlemsblad för Råå museiförening

I DETTA NUMMER:

- ◆ Tonfiske i Öresund
- ◆ Det sitter i väggarna, Rååvägen 64
- ◆ Skeppsbrutna på Starbuck Island
- ◆ Sjöräddning förr i tiden
- ◆ Vägen till vattenverket
- ◆ Rutgers hörna

Ordföranden har ordet

Det är dags att summera säsongen 2022 för Råå museiförening. Mycket glädjande är att antalet medlemmar i föreningen har ökat, och idag är medlemsantalet strax under 1000. Detta visar att Råå museum för fiske och sjöfart är viktigt för rååborna, men föreningen har många medlemmar både strax utanför själva orten och långt borta.

Årets utställning

Årets utställning "Ålens långa resa – från lönsamhet till utrotningshot" uppskattades av besökarna. Det kändes angeläget att belysa begreppet "ål" från olika håll. Under många år under 1900-talet var inkomsterna från ålfisket otroligt viktiga för fiskeläget Råå. I utställningen visades många redskap och bilder från den tiden då man tog enorma fångster av ål. När hösten kom var ålagillena på Råå Hotell mycket populära.

På utställningen stod ett färdigdukat bord – det var nästan bara att sätta sig ner och njuta av allt som ett riktigt skånskt ålagille bjöd på. På 1960-talet försvann ålen från våra hav – mycket på grund av utfiskning. Detta faktum belystes också i utställningen.

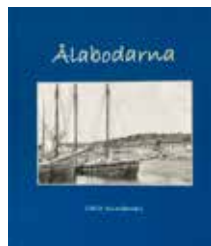
Höstmötet

I oktober kom Glenn Björklund, världsomsegglaren Kurt Björklunds son, till museiföreningens höstmöte i RHSS lokaler. Glenn berättade på ett mycket trevligt sätt om sin far – "mannen som regisserade sitt eget liv". Många kom för att lyssna på föredraget och ingen gick besviken därifrån. Glenn kommer tillbaka söndagen den 19 mars, och de som inte hade möjlighet att komma till höstmötet får en ny chans att lyssna på Glenn denna dag.

Boken om Ålabodarna

Under hösten kom Calle Sundevalls bok "Ålabodarna" ut – en mycket intressant bok om det lilla fiskeläget. Författaren skildrar

samhället – hamnen, fisket, människorna med mera – på ett mycket inspirerande sätt med faktaspäckade texter och många unika bilder. Det är extra intressant för oss rååbor, då det finns många band mellan samhällena Råå och Ålabodarna. Boken finns att köpa på museet.

Fint besök på museet

I december kom Magnus Johansson, den nyblivne rååbon, till museet med sina kolleger Sofia Källgren och Marcos Ubeda från turnén "I juletid". Innan nästa konsert i Landskrona hann de med ett guidat besök hos oss och blev mycket imponerade av vad de såg.

Renoveringar

Den stora fina museiloggan på husets framsida monterades ner i oktober för

renovering. Denna skylt, ritad av Harry Perborn och tillverkad av Einar Jönsson, har suttit uppe sedan 1980 då museet invigdes på Museiplan. Loggan var i stort behov av omsorg. En grupp i jobbargänget har med varsam hand skrapat, rengjort och målat de olika delarna. Under våren kommer den åter att vara på plats, skinande som om den vore ny.

Några andra i jobbargänget har renoverat och målat frälsarkransarna som hänger på museets reling. De har också försetts med nya bokstäver.

Fiskebod på plats

"Köpmansgatans" golv har i flera år sett tråkigt ut. Golvfärgen hade flagnat på stora områden. Detta har nu åtgärdats och golvet har fått ny färg. Det var angeläget att göra detta först, då det under trappan upp till "Bryggan" kommer att byggas upp en "Fiskebod" – ännu en utmaning för jobbargänget. Detta finansieras med pengar som skänktes till Nisse Pålsson på hans 95-årsdag och till hans minne i samband med hans begravning. Allt enligt Nisses önskemål att stödja museet. Tänk gärna på museet vid sådana tillfällen! Vår förhoppning är att den skall vara klar till den 1 maj, då museet öppnas för säsongen.

Utbildning av styrelsen

För att erhålla ekonomiskt bidrag från Helsingborgs kulturförvaltning ställs det numera ett krav på att alla styrelseledamöter måste genomgå en utbildning i föreningskunskap. Det gäller kommunens alla fristående museer. Denna givande utbildning genomfördes en januaridag.

Den ekonomiska situationen

Att driva museet framförvarande år kommer att innebära betydligt ökade kostnader för el, försäkringar, larm mm samt underhåll – det sistnämnda är en stor post. Styrelsen arbetar på olika sätt att öka inkomsterna, bl.a. genom att söka bidrag från olika fonder och sponsorer. En ny sponsortavla kommer att sättas upp i närheten av receptionen, och på den kommer alla nya sponsorer att få en graverad mässingskylt placerad. Vår förhoppning är naturligtvis att denna tavla skall fyllas upp med sponsorskyltar.

Fler besökare

Vi behöver fler besökare till museet. Till alla som läser museets mycket intressanta och uppskattade museitidning – hjälp oss med att sprida kunskap om museet.

Tipsa föreningar och andra grupper om att de kan boka en guidad tur på museet.

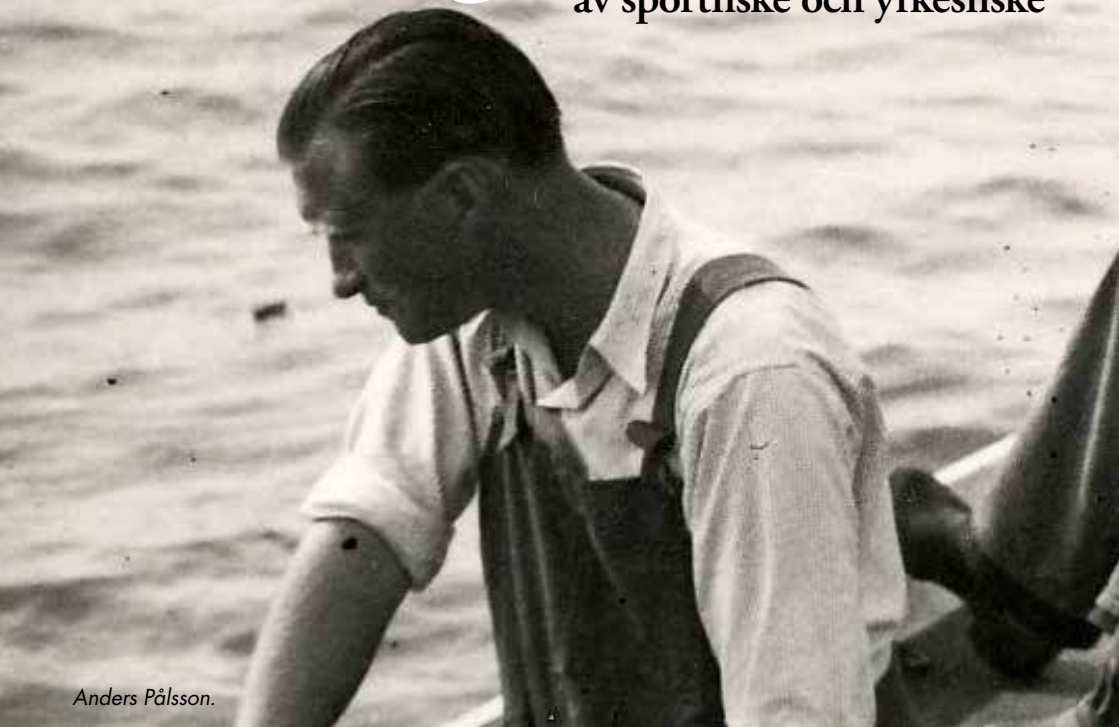
Tack!

Jag vill framföra ett stort och varmt tack till alla krafter – styrelse, jobbargång, guider med flera – som lägger ner ett fantastiskt arbete för att göra *Råå museum för fiske och sjöfart* till ett upplevelsefullt besöksmål för alla – rååbor och "udåringar".

Hans-Ingvar Green
Ordförande

Tonfiske

- en lyckosam kombination
av sportfiske och yrkesfiske

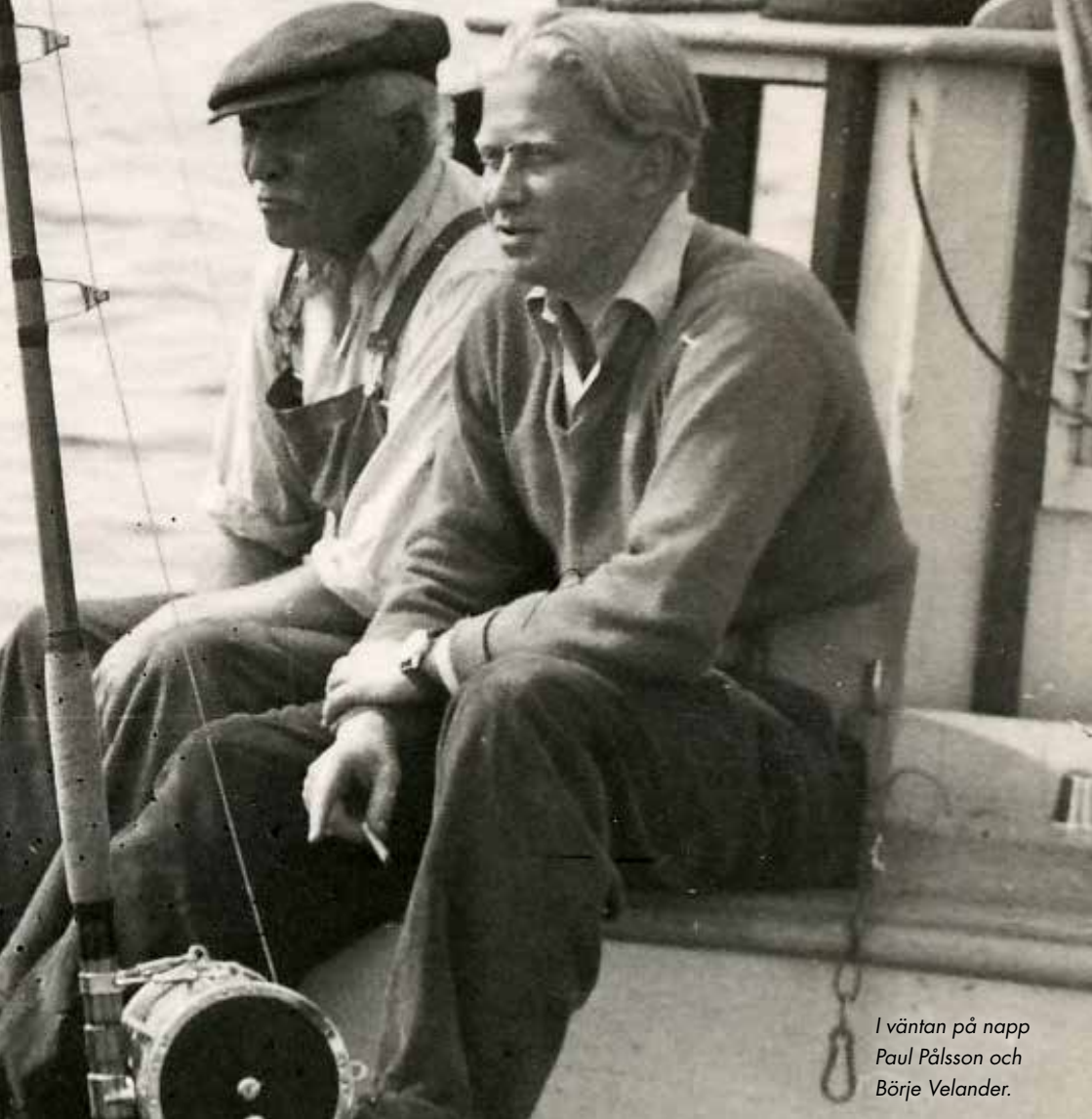

Anders Pålsson.

Tonfiske var en viktig inkomstkälla för fiskaren Paul Pålsson och sonen Anders Pålsson under sent 40-tal till tidigt 60-tal. Det var också ett spännande fiske som bröt av från vardagens rutiner.

I gamla berättelser om Rååfisket nämns inte tonfisken. Det var efter andra världskriget som tonfisken blev vanlig i Öresund eftersom det var gott om mat för den. Man hade ju inte kunnat fiska under krigsåren och sundet var fullt av fisk som tonfisken tyckte om.

Den är stor, omkring 100 – 400 kg och behöver mycket mat. Att tonfisken sedan försvann på 1960-talet kan bl.a. bero på att det inte fanns tillräckligt med mat för den efter överfiske vid Spanien, Portugal och Frankrike. Den växte ofta för dåligt

*I väntan på napp
Paul Pålsson och
Börje Velandar.*

och mindre fiskar orkade inte ta sig upp till Norden. Det är ett gott tecken ur miljösynpunkt att den siktats igen i Öresund på sista tiden.

Barndomsminnen av tonfiske

Marianne Wittgren, förra ordföranden i Råå museiförening, minns hur hon som liten flicka stod i hamnen och väntade på att fiskebåten Saga med far och farfar skulle

komma in. ”Snett, då har dom en fisk som ligger på ena sidan. Ligger dom djupt, en på varje sida. Eller går dom som vanligt har dom inte fått nåt. Det tyckte vi var vansinnigt spännande.”

När Marianne var barn kretsade väldigt mycket kring tonfisket. Far Anders var djupt engagerad. Han hade ett ordinarie jobb också, på Elverket, och fiskade vid sidan om. Han tyckte det var roligt att fiska tonfisk,

Tonfisk hoppar i sundet.

men det var också en ekonomisk fråga. De fick bra betalt, och även på den tiden var det dyrt att driva fiskebåt. Pålssons var i viss mån beroende av de inkomster som kom när arkitekten Mogens Mogensen hyrde båten med man och allt. Mogensen hade viss anknytning till Råå genom att han var gift med sojafabrikanten Maria Häggglunds dotterdotter Stina.

Saga med tonfiskfångst.

Scandinavian Tuna Fishing

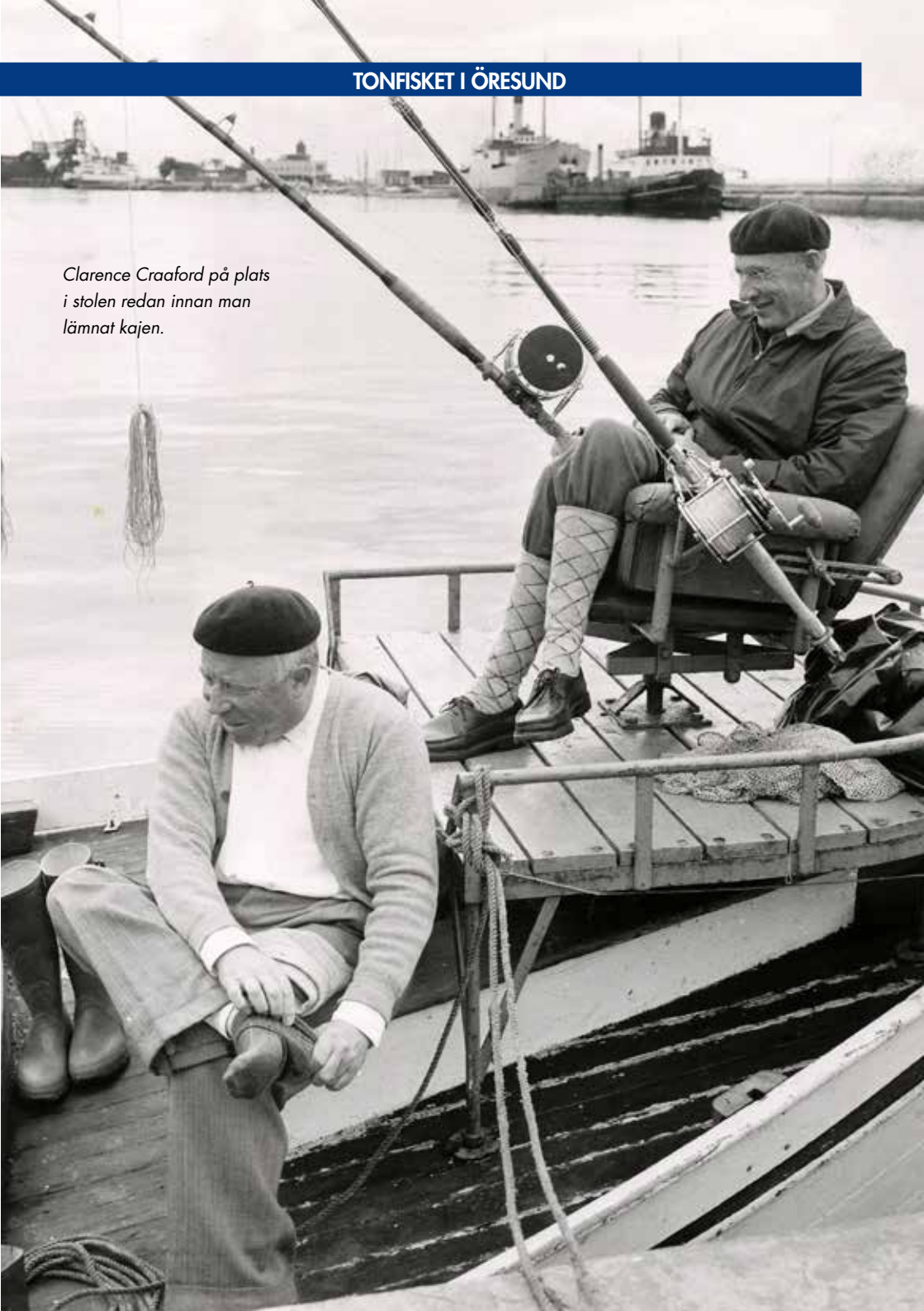
Det var en jägmästare Arvid Carlander som 1944 var förste svensk att fiska tonfisk i sundet med sportutrustning trots kriget. Han fick akta sig för att komma över på danska sidan och komma i klammeri med kustbevakningen där. Danskarna började med tonfisket 1948 eller kanske ännu tidigare. Man bildade föreningen Scandinavian Tuna Fishing. Det var mest "fint folk" som var med och Mogensen passade väl in. Föreningen hade sitt säte på Kystens Perle vid Snekkersten, där en tavla i restaurangen som föreställde tonfiske minner om detta. På gamla filmklipp om tonfiske ser man män i skjorta, kavaj och fluga i förvånansvärt små båtar. På lyxbåtar av mahogny kunde även kvinnor vara med, något som inte förekom på Råå under Mariannes uppväxt.

Saga får tonfiskeutrustning

Mogensen var en hängiven sportfiskare. Han skaffade den dyra utrustningen till fiskebåten Saga - stolen som kan svänga 360 grader och

TONFISKET I ÖRESUND

*Clarence Craaford på plats
i stolen redan innan man
lämnat kajen.*

*Folknöje i Råå hamn.
Anders Pålsson och
Mogens Mogensen
poserar vid fångsten.*

de stora spöna med en stor rulle med 400 m lina. I ändan av linan fästes en wire med en nästan 1 dm lång krok. Utrustningen från Saga kan ses på Råå museum, där den monterats på kvassen Jäntan. Mogensen betalade för de stora lådor bete som behövdes, men fick sen också sälja tonfisken som togs upp. Det var dock långt ifrån alltid det gick att ta hem någon fisk.

Mellan 1948 och 1956 fångades omkring 20 tonfiskar om året ombord på Saga. Säsongen varade under augusti till september, då tonfisken kom in i sundet för att äta sig mätt på horngädda. Hornfisken vandrade vid den tiden norrut från Östersjön och var fet och välmatad. Tonfisken kom från Medelhavet eller Atlanten, kanske ända från Kanada (där man än i dag fiskar mycket tonfisk). Det rör sig om den blåfenade tonfisken, som är rödlistad här sedan 2009.

Sven Wittgren i drahålet

Tonfisken försvann några år efter 1956 men återkom under tidigt 1960-tal. Det var då Mariannes fästman och sedan make Sven Wittgren fick vara med om tonfiske i svärfars båt. Dels var det roligt för Sven, dels behövde Anders Pålsson en macker, en andreman. Själv måste han ju köra båten. Sven fick sitta i "drahålet" på däck, i sidan intill relingen där man kan ta upp en lucka och så sitta på däck och få ner fötterna. Det kallas drahål för där stod man när man drog garn. Man satt precis eller nästan i vattenytan. Att se tonfisken komma där och glida förbi båten, det var fascinerande.

Sittande där på första parkett fick Sven agna ut med bitar av sill och makrill. Det gällde att slänga i lagom med bete, så att tonfisken lockades närma sig båten, men inte så mycket att den inte brydde sig om att ta kroken med fisk på.

Tonfisk lossas.

Tonfisken nappar – eller inte

Det kraftiga spöet stod under tiden på däck. Linan fästes med en liten tafs i relingen för att hålla kroken på ett djup av 3 - 4 meter. När fisken högg gick den tunna tråden av, och det hördes och syntes. Då utbröt en febril aktivitet på båten. Det gällde att snabbt få upp den man som skulle sitta i stolen och kroka i spöet i den väst han hade på och fästa honom med en rem så att han satt kvar. Tonfisken är mycket stor och stark. När den känner sig fångad "rusar" den, dyker och försöker komma undan. Den kan simma med en hastighet av 80 - 90 km/tim. Då gällde det för den som körde att manövrera så att linan hela tiden sträckte ut från båten. Masten hade man fällt så att linan inte skulle sno sig om den. Linan fick absolut inte komma under kölen för då gick den av. Annars var det som med vanligt spö - veva in och så får man släppa lite. Det kunde ta allt mellan en halvtimme och ett par timmar. Om de fick napp vid Svinbådan så fick de kanske upp fisken vid Höganäs. Man kunde inte bromsa hur mycket som helst för då gick linan av, vilket ofta hände. När man fått napp hissades en vit flagg med ett T. Då

visste andra båtar att de skulle hålla sig undan. Till och med färjorna tog hänsyn när en tonfiskbåt hade napp. Det ställe där det fanns mest fisk var just i "färjekorset", det kraftigt trafikerade sundet mellan Helsingborg och Helsingör. När man bärgat en fisk hissades flaggan med bilden av en tonfisk. Det kunde sitta flera tonfiskflaggor på masten när båten var på hemväg. Det var ett stort folknöje överallt där tonfiskebåtarna kom in. Ett annat sätt att visa att man fått fisk var att sätta en fena i hatten. Bakom ryggen sitter små gula fenor som passade utmärkt till detta.

Om tonfisken till slut visade tecken på utmattning kunde den halas in till sidan av båten. En stor och skarp huggkrok fastgjord i en stark lina höggs fast i käften på fisken. Sedan skar man upp strupen med en vass kniv på långt skaft, så att den snabbt förblödde. Det går ju inte att handskas med en levande jättefisk som snor och sprattlar ombord på båten. Därefter sattes masten upp igen och tonfisken hissades ombord med hjälp av rep och talja fäst i masten. Den största fisk som fångades på Saga vägde 367 kg. Det vanliga var vikter på 100 - 200 kg.

Tonfiskar hoppar och det var ju så man ofta såg dem när man kom ut på ett spegelblankt Kattegatt. De kom i stora stim. Sven minns en gång när de hade varit ute på Kattegatt en hel dag någon distansminut ut från Hallands Väderö. Och inte sett en tonfisk! Sedan när de körde båten hem på kvällen framåt sextiden kokte havet helt plötsligt av hundratals tonfiskar när de passerade Kullen och Mölle. Det var för sent på dagen för att börja fiska, så de lämnade båten för natten i Mölle, och tog taxi hem, och kom tillbaka i ottan ut nästa dag. Inte en fisk!

Andra sätt att fiska tonfisk

Det fanns andra som fiskade tonfisk här. Råå Tunabåtar ägdes av familjen Engstam, som

hyrde ut sina båtar och i huvudsak ägnade sig åt det fisket. Engstam d.ä. har även målat många tavlor med motiv från Råå hamn.

Det fanns också andra sätt att fiska tonfisk. I Danmark bedrev sportfiskare tonfiske med tunna från lustjakterna, även kallat dunkfiske. Då hängde man en tunna i stället för ett spö i andra ändan på linan. När fisken högg åkte tunnan ut i vattnet. När fisken sedan dök fick den ett otroligt motstånd. På båten stod man med armarna i kors och tittade på. Tunnan dök upp när fisken gick mot ytan och ner igen. Till slut låg tunnan stilla och då kunde de ta sig dit och bärga fisken. Ingen riktigt sport, inte lika spännande.

Ett fint samarbete mellan yrkesfiskare och sportfiskare

Sven kunde också få laga middag till alla på båten. Det blev kanske stekt spätta på spritköket. Tonfisket innebar ju heldagsutflykter, långa dagar. Mogensen hade nästan alltid gäster med sig. Det kunde vara prominenta personer. Sven minns särskilt den kände hjärtskirurgen Clarence Crafoord, som blev så upphetsad av jakten att han måste ta ett piller för sitt eget hjärta. Pålssons hade även haft medlemmar av kungahuset med på Saga. Fiskarna och överklassen hade inga problem med att umgås på trevligaste sätt. De respekterade varandra. Det krävdes ett lagarbete för att få upp fisken - alla ombord behövdes. Yrkesfiskarna och sportfiskarna enades i sin spännande jakt på den svärfångade tonfisken. Det var en kamp nästan som i "Den gamle och havet", tycker Marianne Wittgren.

Elsa Lena Ryding

Källor:

*Intervju med Marianne och Sven Wittgren
Bilder från familjen Wittgren och Råå museum
Nordisk Familjeboks sportlexikon, supplement 7, 1949.*

Fakta om tonfisk

Blåfenad tonfisk, *Thunnus thynnus*, är den mest välkända arten i tonfisksläktet som ingår i familjen makrillfiskar. Den lever i små stäm ute i Atlanten. Vid 3 - 4 år är den drygt en meter lång och könsmogen. Då vandrar tonfisken i april - juni månad in i Medelhavet (östra beståndet) eller i Mexikanska golfen (västra beståndet) för att leka där. Ett okänt antal fritt flytande ägg kläcks på ett par dagar till ca 4 mm långa larver. De växer snabbt och efter 1-3 år vandrar unga tonfiskar på sommaren till farvattnen söder om Storbritannien. Den utlekta magra tonfisken vandrar mot vattnen väster om Sverige och Norge.

Tonfisken är en snabb och uthållig simmare och en glupsk rovfisk. Den är unik bland fiskar genom sitt värmewäxelsystem som kan värma upp muskler, hjärna och ögon, vilket tillåter den att göra djupdykningar i kallare vatten. Den livnär

sig på diverse stimfisk. Yngel av ansjovis, sardin och sill filtreras bort med gälräfs-tänderna. Makrill och horngädda jagas ofta av flera tonfiskar som slår omkring sig för att bedöva bytet. Horngäddan lever nära ytan och lockar tonfisken att hoppa. Tonfisken blir sällan över 15 år, 300 kg och 260 cm. Vanligtvis väger den 60 - 200 kg. De största kända exemplaren vägde över 900 kg och var runt fem meter långa. Livslängden kan maximalt vara ca 40 år.

I tropiska och subtropiska hav fiskas också andra typer av tonfisk. Man använder även storskaliga metoder, som jättegarnet ringnot (snörpvad). Gulfenad tonfisk, *Thunnus albacares*, är en viktig matfisk i Asien.

Källor:

www.wuuf.se

<https://svensktsfiske.se>

Muus B J & Dahlström P. *Havsfisk och fiske. Nordisk Rotogra-vyr, Stockholm 1965.*

Foto: Jenni Nyström Fastighetsförmedling

Det sitter i VÄGGARNA

I Helsingborgs Dagblad från den 19 november 1892 stod att läsa:

Ett dödsbud från andra sidan Atlanten har i dessa dagar anländt till vårt samhälle, spridande sorg och förstämning bland anhöriga och vänner, skrives från Råå till Helsingborgs dagblad. Det är kapten P. Meijer, som under Juni månad innevarande är avseglade till Santos på Sydamerikas kust, der han föll ett offer för den i dessa trakter svårt härjande gula febern. Han efterlämnar hustru och två barn i goda ekonomiska omständigheter.

Före sin afresa uppgjorde han med byggmästare på platsen ackord om uppförande af ett nytt boningshus. De första spadtagen till grundgräfningen företogs strax före hans avresa, och nu några dagar före sorgebudets ankomst, reser det sig såsom ett af de prydligaste inom samhället, men glädjen att efter fulländad resa få återvända till kretsen af de sina blev honom icke förunnad.

Bröderna Meijer

Peter Meijer föddes 1851 som nummer två i en syskonskara på åtta. Föräldrarna var fiskaren Per Jönsson och Anna Margareta Hansdotter. Modern härstammade från den på Råå kända Göransson-släkten. Fyra av de fem sönerna gick till sjöss och blev kaptener.

Peter Meijer

Efternamnet Meijer står i kyrkböckerna från 1876. Fadern lär ha kallats Per Major och sönerna tog sig alltså namnet Meijer efter faderns smeknamn. Detta har berättats av Peters dotter Anna när hon intervjuades 1946 av Rut Liedgren på uppdrag av Nordiska museet.

Äldste brodern, Jöns, som senare använde John som förnamn, fick en guldmedalj av Vetenskapsakademien:

”såsom ett erkännande för de utmärkta samlingar af naturhistoriska föremål han under en lång följd af år från skilda trakter af jorden hemfört och öfverlämnat till riksmuseet”.

John Meijer hade 1886 oturen att förlisa med barken Diana från Helsingborg. Diana gick på ett undervattensrev utanför korallön Starbuck Island. Om denna olycka kan läsas i en separat artikel tack vare att John Meijer själv utförligt har beskrivit omständigheterna under och efter förlisningen.

En dödsannons införd 1888 låter oss veta att en annan broder, *”Johan Harald, under*

Jöns, sedermera John Meijer

en resa från Swansea till Aspinwall, under svår orkan genom våda omkommit den 15 Oktober 1887, efter en levnad av 28 år, sörjd och saknad af fadern, trolofvad, syskon samt släktingar och vänner”.

Första gången Peter Meijer nämns i Öresundsposten är 1878 då han med sitt skepp Kondor *”med mycken svårighet och ansträngning räddat en tysk brigg med 6 mans besättning under en storm. Fartyget var på väg till Rostock och hade bara kommit ett dygns segling från Newcastle då olyckan inträffade”.*

Gula febern i Santos

I juli 1892 kommer rapporter om gula feberns härjningar. *”I medeltal dog åtta sjömän om dagen och likväl anlände nya segelfartyg varje dag så att hamnen och redden var överfylld. En skonert lastad med fisk, förlorade under den första veckan hela sin besättning.”* Gula febern orsakas av ett virus och sjukdomen överförs mellan människor via myggor. När viruset kommer in i blodomloppet tar det två till sex dygn innan den smittade blir sjuk.

Johan Harald Meijer.

Symptomen är feber, muskelsmärter, huvudvärk, illamående, kräkningar och trötthet. De flesta som insjuknar mår bättre efter 3-4 dagar. Men hos en del kommer febern tillbaka och sjukdomen kan då drabba levern och njurarna. Leverinflammation gör att huden färgas gul - därav namnet gula febern.

Johanna Meijer

Kapten Peter Meijer avled alltså i gula febern långt hemifrån och vi kan bara ana hur detta dödsbud togs emot av hustrun Johanna och döttrarna Anna, 7 år och Hildur, 9 månader, som hemma väntade på sin make och far. De skulle ju vid hans hemkomst flytta in i det nybyggda huset på Rååvägen 64. Bouppteckningen efter Peter Meijer visar att fastigheten värderades till 5 000:-.

Husbygget påbörjades i april 1892 av byggmästare F.W. Landberg. Han åtog sig att utföra allt arbete för 4560:- Till den yttre murningen skulle användas tegel från Helsingborgs Ängtegel. På sommaren gjordes

Johanna Olsson, gift Meijer.

ett tillägg att det i källaren skulle inmurats en bakugn intill tvättstugan.

Takrännor, kakel- och järnugnar samt målning och tapetsering skulle anskaffas och ombesörjas av ägaren. Det blev alltså Johanna Meijers grannliga uppgift. Boarean var 230 kvm fördelade på tre våningar och så förstås tornrummet högst upp! Dock inreddes inte övervåningen förrän senare. Oaktat detta så kan man nog konstatera att Johannas arbete med huset var en verklig prestation.

1895 dog dottern Hildur i scharlakansfeber. Utifrån husförhörlängderna är det sedan bara Johanna och Anna som bor i huset.

Anna Meijer

Johanna Meijer avlider 1926 och fastigheten värderas då till 20 000:- Dottern Anna blir nu ägare till huset. Hon hade under något år arbetat som kontorist på Överståthållarämbetet i Stockholm.

Husets fortsatta öde kan man följa i den pärm med alla ritningar och handlingar som följt ägarna genom årtiondena.

Foto: Jenni Nyström Fastighetsförmedling

1927 anhåller Anna hos byggnadsnämnden att *"få inreda boningsrum å vinden samt uppsätta en ny takkupa och en balkong"*. Samma år sker en genomgripande renovering med installation av centralvärme, badrum och nytt kök. I samband med detta rivs två kakelugnar. Husförhörlängden visar att det nu bor tre familjer till i huset: en sjökapten med hustru och dotter, en spårvagnsförare med hustru och en änka med en son.

Familjen Bergqvist

1939 säljs huset till Gösta Bergqvist med familj för 26300:- De bor i huset fram till 1984. Dottern, Lena Armtoft, minns sitt barndomshem som ett fantastiskt hus. Från hörntornet hade man en enastående utsikt. Dit upp fick Lena och hennes kusin ta sig när de skulle hjälpa till att måla stängslet på taket. I trädgården hade familjen ett hönshus under några år. Hon kommer också ihåg att två familjer hyrde var sin lägenhet på andra våningen. Under familjen Bergqvists tid tillkommer ett garage på tomten. Detta krävde tillstånd av grannen Assarsson eftersom det byggdes i tomtgränsen. 1955 renoveras huset genomgående invändigt. *"Allt arbete skall utföras med prima materialer samt till*

förstklassigt och gott skick med anlitande av yrkeskunnigt folk", kan man läsa i avtalet. Entrén flyttas från Rååvägen till norra gaveln. Planken mot gatorna byts mot stenmurar. Det är också nu som hyresgästerna flyttar ut och huset blir ett enfamiljshus. Lena Armtoft tycker fortfarande att huset är Råås vackraste!

Nya ägare

Senare ägare har varit Tore och Gunnel Wahlgren som behöll huset en kort tid. Redan 1986 blev huset använt som generationsboende. Bertil och Ingrid Hempel bodde på övervåningen och deras dotter Birgitta Schrewelius med familj bodde på nedervåningen fram till sommaren 1999. Åke och Agneta Nygren tog då över huset och de tre barnen började alla i skolan på Råå. I dagarna lämnar Åke och Agneta Nygren husets nycklar vidare till nya ägare. Med följer pärmen med husets historia. Åke och Agneta lät under sin tid i huset återställa järnräcket på hörntornet, helt enligt originalritningen.

Gunilla Gyllerfelt

Källor:

Oresundsposten, Helsingborgs Dagblad, Råå museum, Agneta Urge Nygren och Lena Armtoft

Helsingborgsskeppet ”Dianas” undergång

Följande är hämtat från Öresundsposten från 15 februari 1887. Berättelsen bygger nästan ordagrant på kapten John Meijers anteckningar som han förde under de strapatsrika veckor han och hans besättning var skeppsbrutna.

Kapten John Meijer var född och uppvuxen på Råå, liksom hustrun Botilla och tre barn. De flyttade 1884 till Helsingborg och där föddes ytterligare tre barn.

Korallholmen Starbuck Island

Helsingborgsbarken Diana strandade natten mellan den 10 och 11 augusti 1886 på ön Starbuck Island i Stilla havet. Först trenne dygn efter strandningen lyckades den skeppsbrutna besättningen lämna det under deras fötter bit för bit sönderfallande vraket, och

det var endast under den största livsfara som de lyckades nå den ogästvänliga stranden.

Starbuck Island är en öde korallholme utan växtlighet med undantag av några sparsamt växande småbuskar. Största höjden över havsytan är cirka 14 à 15 fot, och som ön på ett avstånd av 3 till 4 miles är omgiven av undervattenskorallrev, är den en särdeles svårupptäckt och obehaglig bekantskap för navigatörer, något som de talrika vrak och vrakdelar som pryder platsen bevisar.

John Meijer

Här följer John Meijers berättelse:

Kl 2.15 törnade skeppet på ett undervattensrev och började hugga mycket våldsamt. Vid dagningen såg man land, mot vilket fartyget drevs allt närmare av brottsjöarna. Följande dag vågade styrman A. Larsson försöket att på en plankflotte komma i land och lyckades ehuru flotten flera gånger tumlade om med honom. Senare på dagen vågade matrosen

Christensen samma företag med pråmen, vilken kantrade flera gånger. Förskräckta av pråmens öde vågade den återstående besättningen ej utsätta slupen. Fredagen tillbringade de ombordvarande på kajuttaket.

Lyckad räddningsmanöver

På lördagsmorgonen hopspikades en annan flotte som vid lågvattenstiden sattes ut och på vilken timmermannen och matroserna Edward Heston samt John Engh gjorde försök att nå land, vilket även lyckades. Efteråt stacks en 3 1/2 tums manillatross på en plank, som efter flera misslyckade försök ficks i land, där den mottogs av de ilandförande, vilka fastsatte trossen på passande ställe rätt akter om vraket. Trossen lyckades vi sedan rigga så att vi en i sänder började den farliga färden, vilken till stor del skedde under vattnet med hjälp av bränningarna, vilka kastade livbojen med dess levande last mot stranden. Klockan 2 var alla lyckligen ilandkomna. Efter landningen uppsattes ett tält att ligga under varefter allmän bön och tacksägelse för vår räddning hölls.

Men trossen utnyttjades av fler, ombord på Diana fanns en massa råttor och i skymningen fick styrman se en märkvärdig syn. Trossen var fullklädd med råttor som kom spatserande mot land och följande natt fick vi besök av dem i vårt lilla tält. De störde vår nattro genom att bita oss uti fötterna och förde mycket oväsen.

Söndagen den 15 augusti:

Spikat upp ett skjul av den ilanddrivna lasten och hopsamlat proviant. Största delen av provianten var förlorad och det som bärgats var sjöskadat. Grävt efter friskt vatten och funnit sådant, ehuru saltbräckt och med guanosmak.

Måndagen den 16 augusti:

Varit runt ön för att undersöka och se om den var bebodd, något som den ej var. På västra sidan fanns några raserade trä- och stenhus. En brunn med friskt och gott vatten fanns också. Runt kusten syntes inget med undantag av spillror och lämningar av skeppsvrak.

Vi har gjort flera försök att komma ut till vraket och bärga förnödenheter utan att lyckas. Segel till storbåten har sytts av ett ilandkommet solsegel och bägge båtarna har gjorts i ordning för att vi ska vara beredda att lämna ön vid första gynnsamma tillfälle. Dessutom fiskar vi och ägnar oss åt fågel-fångst och äggtagning.

Den 17 september:

Sedan timmermannen förfärdigat en rullvagn, har båtarna och proviant förflyttats till öns norra ände.

Den 21 på eftermiddagen sattes båtarna i sjön. Kaptenen, konstapeln och 4 man gick i storbåten samt styrmannen och 5 av matroserna i slupen för att försöka segla till Mal-

donön eller att bli räddade av något fartyg. Sedan vi kommit ut från land upptäckte vi att vi ej kunde segla med denna tungt lastade slup. Vi måste återvända till stranden. Vi stannade kvar på ön till den 12 oktober då vi överenskom att kaptenen, konstapeln och 2 man skulle ta storbåten och styrmannen samt 3 man slupen. Återstående 4 man skulle kvarstanna på ön tills undsättning kunde sändas. Timmermannen och stewarden vågade ej gå i båtarna varpå genom lottdragning bestämdes att Janne Johansson och Georg Payne skulle göra dem sällskap.

”Under de följande dagarna gick allt lyckligt, ehuru båtarna läckte svårt.”

Den 12 oktober:

Vi lämnade Starbuck och satte kurs på Maldonön. Den 15:e fick vi kämpa mot starka strömmar. Hoppet om bärgning började överge oss, vattenförrådet var särdeles litet, varje man fick endast 3/4 flaska om dagen, vilket under en brännande sol var alldeles otillräckligt och knappt nog att fukta läpparna med. Provianten var även knapp och genom den olidliga törsten nästan onjutbar. Hettan var odräglig.

Den 18:e beslöts att styra mot ön Monahiki, till vilken vi hade god vind. Under de följande dagarna gick allt lyckligt, ehuru båtarna läckte svårt.

Den 22:a fick vi sikte på ett fullriggat skepp i lä. Efter tvenne timmar hade vi närmast oss betydligt till skeppet och kunde tydligt se såväl däckshuset som andra föremål ombord

samt förvissat oss om att de varseblivit oss. Men de ändrade helt plötsligt kurs! Vi styrde efter men fick uppges hoppet att hinna ifatt. Istället satte vi kurs mot Monahiki igen.

Den 23 oktober:

En hård regnby. Siktade Monahiki och la oss på dess östra sida under natten.

Den 24 oktober:

På morgonen seglade vi runt till västra sidan av ön men då vi såg en massa människor på stranden blev vi förskräckta och vågade inte gå iland av fruktan att bli plundrade på det lilla vi hade. En kanot kom emellertid ut och bland dem befann sig en engelsman, som be-
dyrade att befolkningen var fredlig och att vi där kunde invänta något av de små kustfartyg som kom för att hämta kokosnötter och pärl-
lemor. Flera öbor kom i sina båtar och hjälpte oss att ro den iland. De visade oss sedermera all den gästvänlighet de förmådde.

Den 30 oktober kom ett fartyg, skonerten ”Boster”, men som detta fartyg skulle på en längre kryssning kunde vi ej medtagas ombord. Däremot lovade kaptenen att våra på Starbuck kvarlämnade kamrater skulle avhämtas därifrån. Matrosen Christensen mönstrade på ”Boster”.

Den 10 november ankom skonerten ”Jerfalcon” från Maldonön destinerad till hemorten Melbourne, dit vi fick medfölja.

Mornings Star räddade

Kapten Meijer kommer att lämna Melbourne omkring den 11 januari; styrmännen och besättningen däremot synes ej längta till fädernejorden, utan tänker slå sig ned bland andra utvandrare.

Tilläggas kan att de besättningsmän som väntat på räddning på Starbuck Island togs ombord på ett amerikanskt missionsfartyg, ”Morning Star”, vilket förde dem till Honolulu där de landsteg den 10 april.

Att rädda människor i sjönöd

The Life Line. Målning av Homer T. Winslow 1884

Sommaren utställning på Råå museum kommer att handla om sjöräddning med rubrik: "Sjöräddningssällskapet - 20 år på Råå, mer än 100 år i Sverige". Att rädda människor i sjönöd har emellertid säkert förekommit så länge haven har befarits.

Fartyg kom till varandras hjälp när det gick, ofta med stora risker i hårt väder. Man gjorde insatser för att rädda sjömännen från skepp som strandat utanför kusten. Exempel på motsatsen finns tyvärr också. Det sägs att man på sina håll lät bli att hjälpa besättningen eller t.o.m. slog ihjäl manskapet för att kunna lägga beslag på lasten. Norr om Helsingborg ska illasinnade kustbor ha tänt eldar eller lyktor för att lura fartygen att gå på grund vid Svinbonnsgrundet (Svinbådans första fyrskepp utlades först 1866.) Detta ledde till Karl XI:s sjölagar från 1667. Lagen föreskriver att man får ta hand om lasten om fartyget och besättningen räddas. Redan påven Pius V

i Rom utfärdade f.ö. en bulla som ålade alla katoliker att bistå skeppsbrutna.

Livräddningsstationer på 1800-talet

På 1850-talet påtalades brister i det svenska systemet. De första statliga livräddningsstationerna anlades i Skåne 1855, en vid Sandhammaren och en vid Brantevik. Nya räddningsstationer tillkom efter hand, så att staten vid sekelskiftet 18-1900 hade 15 stationer. Helsingborgs livräddningsstation inrättades 1876 efter ett misslyckat räddningsförsök av fem lotsar eller sjömän vid en svår västlig storm. Fyra av de fem modiga omkom. Den norr om hamnen strandade

Träning vid en raketapparat i Storbritannien 1940.

tyska skonerten undsattes senare av andra sjömän och fiskare. I Råå museums ägo finns en raketapparat med all tillhörande utrustning från Helsingborgs livräddningsstation. Stationen utrustades även med en livbåt, som finns att se i Helsingborgs museums magasin. Personalen bestod av en uppsyningsman, en båtstyran och åtta roddare, samt en häst för transport av raketapparaten. År 1906 anordnades utbildning i "sättet för skenbart drunknades behandling". Det är oklart hur länge Helsingborgs livräddningsstation verkligen användes men inte förrän 1958 överlämnades materialet till brandkåren.

Livbåt och raketapparat

Två tillvägagångssätt fanns att tillgå för 1800-talets sjöräddare. De flesta stationer hade en livbåt som var konstruerad så, att den var så vitt möjligt osänkbar. Sjøräddarna rodde ut till det skeppsbrutna fartyget. Om det var omöjligt p.g.a. vädret användes en raketapparat. Denna bestod av en ställning varifrån

en raket med en mycket lång lina avfyrades. Det gällde att sikta rätt så att linan nådde haveristen. Med linan halade de skeppsbrutna till sig ett block med tamp för fastgöring i till exempel riggen. När blocket gjorts fast halade räddningsmännen in på trossen i vilken en räddningskorg hängde med sitt löphjul tills korgen var ombord. Sedan halade man iland en eller kanske två små personer med inhalningslinan. Det måste ha känts lika obehagligt som när man idag kan bli upphalad i luften till en helikopter.

Ett sjöräddningsuppdrag 1921

Som exempel på en dokumenterad insats beskrivs räddningen av besättningen på skonaren Christian Carl av Hamburg 1921 i samarbete med Engelholms livräddningsstation. Fartyget var på väg mot Göteborg med last av björkved. Hon låg för ankar i Skälderviken från den 16:e januari och kom i drift på lördagsmorgonen den 22:e januari i en nordvästlig storm. Anledningen var att "ena

Foto Anna Bank, Helsingborgs museum.

Livbåten från Helsingborgs livräddningsstation.

Foto Räddningsstationen Sandhammaren

Den långa rakettlinan.

ankarkättingen sprang, hvarför fartyget dref med det andra ankaret tills det törnade grund.” Räddningsmanskap från Engelholm tillkallades, men bedömde att fartyget ”åter syntes hålla sig fast tills lördag kväll då det började drifva mot land”. Då tillkallades Helsingborgs räddningsmanskap som anlände på söndagen 23 januari kl. 11 f.m. med sin livbåt. Kl. 8 på kvällen kom hästen med raketapparaten. Manskapen stod klara på stranden över natten tills måndag morgon då strandningen skedde, ”23/4 min syd till väst från Engelholms fyr”. Livbåten kom inte att användas. Man avfytrade en raket vid 7-tiden på morgonen och halade in de fem sjömännen inklusive befälhavaren Roderich Scheller. Rapporten är undertecknad August Bengtsson från Skälderviken.

Svenska Sällskapet för Räddning av Skeppsbrutne blir Sjöräddningssällskapet
En fruktansvärd storm på västkusten 1903 och samma år en världskonferens i Tyskland om fartygens säkerhet för liv och gods gav upphov till ett ökat intresse för sjöräddningen. Svenska Sällskapet för Räddning av Skeppsbrutne startades av eldsjälar 1907, och bytte namn till Sjöräddningssällskapet 1947. Alla räddningsbåtar har frivillig besättning som är beredd att ställa upp dygnet runt, året om. De är med i cirka 90 procent av all sjöräddning i Sverige, utan bidrag från staten. Hela verksamheten bygger på gåvor, medlemskap och ideella insatser. Förutom denna ideella organisation finns också Kustbevakningen, Sjöpolisen och Försvarsmakten som resurser i den totala svenska sjöräddningen, som Sjöfartsverket har yttersta ansvaret för. Nyckelordet är samarbete.

Vår sjöräddningsstation RS Råå invigdes först 2003.

Elsa Lena Ryding

Källor:

Helsingborgs stadsarkiv
Hans Hansson: Sjöräddningens historia, Göteborg 1988
www.sjoraddningen.se
www.krisinformation.se

Vägen till ett vattenverk

I Brandordningen §30 för Råå samhälle år 1887 kan man läsa ”belöningar tilldelas icke blott de två vattenutkörare vilka med fyllda vattenkärl först till brandstället komma, med 5 kronor till den förste och 3 kronor till den andre, utan äfven åt andra, vilka under branden på ett utmärkt sätt förhållit sig”.

*Flygfoto N-Å Siverson,
Helsingborgs museers samlingar.*

I slutet av 1800-talet gav Brandförsäkringsverket i Lund ett stort bidrag till Helsingborgs stad för anläggning av vattenledningar.

Vatten är en förutsättning för ett samhälles säkerhet, utveckling och liv. Under år 1912 blev det uppenbart att bra vatten började bli en bristvara i det expanderande municipal-samhället Råå. Många av de brunnar som försåg samhällets knappt 2000 invånare med vatten hade alltför hög järnhalt.

Från tanke till handling

En vecka in på det nya året 1913 sammanträdde municipalnämnden. De närvarande August Andersson, Magnus Olsson, Arvid Andersson, J.M. Hansson, A.F. Lundqvist samt ordförande E. Ewald beslöt att höra sig för hos jordägarna om det fanns något vattenförande område. Där skulle ett fullständigt vattenverk uppföras med avsikt att förse municipalsamhällets invånare med rent och gott vatten, ett vattenverk ägt av samhället. Samtidigt planerades ett elektricitetsverk.

Några veckor senare skrevs ett preliminärt kontrakt med Nils A. Pålsson på Pålstorps gård. Priset för det 3196 kvm stora området var 5000 kronor vilket ansågs som en mycket skälig summa. Marken består av 8000 år gammalt istidsgrus, i botten finns sandsten och lerskiffer, bättre kan det knappast bli.

Historisk mark

Området där vattentorn och pumpstation kom att uppföras var ungefär på den plats där den skånske generalguvernören Magnus Stenbock den 2 november 1709, med sina 3000 kavallerister, såg de danska krigsfartygen landsätta sammanlagt 15 000 soldater. Kung Fredrik IV och drottning Louise av Danmark tog i lugn och ro in på värds- huset vid ån, Sveriges kung Karl XII var fast

Arkitekt August Ewe ritade tornet.

i Turkiet. Magnus Stenbock insåg att ett försök till försvar var dömt att misslyckas och retirerade till sitt högkvarter i Malmö. Som bekant återkom han året därpå.

Provborrning och provresultat

Provborrning och provtagning pågick i sex dygn och övervakades noggrant av Siegfried Ewald, stadsingenjör i Helsingborg tillika rååbo med stort engagemang för Råås utveckling.

Uppdraget att undersöka tillgång och kvalitet på vattnet lämnades till Kemiska stationen i Helsingborg (1912–1970 stavades Helsingborg med ä). Eric Bexelius, som utförde analysen, skrev den 10 juni 1913 att ”undersökta vattenprover är ett utmärkt

dricksvatten och uppfyller alla sanitära fordringar. Till sin sammansättning påminner det om Hälsingborgs vattenledningsvatten men är detta överlägset". Den långa listan på provresultat visade bland annat att järnoxidhalten knappt var påvisbar och att någon reaktion på ammoniak ej förekom.

Firman Unander & Jonsson i Stockholm som utsågs att ta fram ett kostnadsförslag för ett fullständigt vattenverk beräknade summan till 161 000 kronor. Municipalnämnden skrev i protokollet angående utgiften för att driva verket "någon uppoffring får ju samhället göra för en sådan sak som utgör en av de

viktigaste som kan förekomma". Utan vatten inget liv.

Snabba men väl underbyggda beslut av samhällets styrande säkrade tillgången på vatten för Råås invånare och, skulle det visa sig, även för Helsingborgs.

Stadsrättigheter

Den kraftfulla och framåtblickande municipalnämnden föreslog samma år, 1913, municipalstämman att låta nämnden utreda frågan om stadsrättigheter för Råå och att samtidigt inkorporera områden runt Råå. Detta gällde t.ex. området från Råå kyrkogårds norra mur t.o.m. Kopparverket. Stämman som sammanträdde i Godtemplarlogen Ankarets hus på Mårtensgatan godkände förslaget.

Reaktionen lät inte vänta på sig. Konsul Oskar Trapp skrev i en motion till stadsfullmäktige i Helsingborg "det har i dessa dagar sports att Råå ämnar söka stadsrättigheter". Trapp varnar för konsekvenserna och uppmanar fullmäktige att omedelbart utreda frågan om inkorporering gällande delar av eller hela Raus kommun. Utredningen som påbörjades 1914 gav Råå mycket goda betyg på alla punkter och ansågs därmed vara ett mycket åtråvärt område, inte minst hamnen.

Redan 1910 hade Råå ansökt hos Kungl. Maj:t och fått beviljat en ny stadsplan. Godkännandet är undertecknat med ett enkelt Gustaf. Nu började man planera för ytterligare en stadsplan.

Helsingborg behövde vatten från sin granne i söder

Helsingborgs vattenkällor beräknades räcka en bit in på 1930-talet, vid en inkorporation endast till 1925. Drätselkammaren i Helsingborg skriver 1915 "från grundvattenområdet söder om Råå kan ett gott vatten erhållas. De beslutade åtgärderna att uppföra vattenverk

Vattentornet, Stadsarkivet Helsingborg.

Portalen i öster.

Foto N-Å Siverson, Helsingborgs museers samlingar

i Råå och i Raus Plantering är en överlops-
gärning”. Man ville ha tillgång till vattnet,
inte ett helt vattenverk.

Dessa utredningar och åsikter påverkade
inte rååbornas framtidsstro och planering.
Vattentornet uppfördes av AB Sana från
Malmö i rött hårdbränt Helsingborgstegel på
en sockel av kvaderhuggen gråsten och med
en rundbågig sandstensportal. Arkitekt var
den välkände August Ewe från arkitektfirman
Ewe och Melin i Malmö. August Ewe ritade
även Ramlösa vattentorn, det torn som nu är
ett minne blott. Råå vattentorn invigdes 1917,
en vårdag när träden åter började knoppas i
Esket.

Nöjd hotelldirektör

Då som nu blev stora arbeten ofta dyrare än
planerat och även försenade. I början av mars
1917 beviljades AB Sana 5100 kronor under
villkor att anläggningen som genomskar
trädgården till Stora Hotellet blev fullständigt
iordningställd före den 1 maj. Arbetet blev
klart, hotelldirektören nöjd och rååborna
kunde erbjudas servering i den vackra par-
ken eller kanske en varm toddy i lusthuset
Hannover.

Bestämt nej

Kommunalnämnden i Raus kommun,
där bland andra målarmästare August
Andersson från Råå var ledamot, avstyrkte
med bestämdhet Helsingborgs anhållan om
inkorporering med följande mening

”Eftersom Hälsingborg ej framlagt något
vägande skäl och då någon fördel ej på något
sätt kan påvisas föreslås fullmäktige att avslå
på det livligaste.”

Tydligare kan motståndet inte formuleras
men 1918 inkorporerades hela Raus kommun.
Därmed kopplades Råås vattennät ihop med
Helsingborgs och det vackra vattentornet,
som ritats och byggts med sådan omsorg,
blev utan uppgift. Fram till att Ringsjön blev
vår vattentäkt ungefär 40 år senare försåg
Örbyfältet Helsingborg med 2/3 av vatten-
behovet. Nu levererar Bolmen sjövatten,
det renas i Ringsjöverket och leds vidare
till Örbyfältet som utvidgats till arean av
800 fotbollsplaner. I det 8000 år gamla
istidsgruset infiltreras vattnet och bildar ett
konstgjort grundvatten.

Från det område, dock kraftigt utvidgat,
som Råå municipalnämnd köpte för mer
än 100 år sedan pumpas allt kommunalt
dricksvatten ut till Helsingborg, Höganäs och
Ängelholm.

Det 105 år gamla och 38 meter höga tornet
med sina åtta kanter och fyra balkonger står
stolt på landborgen, ett vackert och mycket
omtymt landmärke.

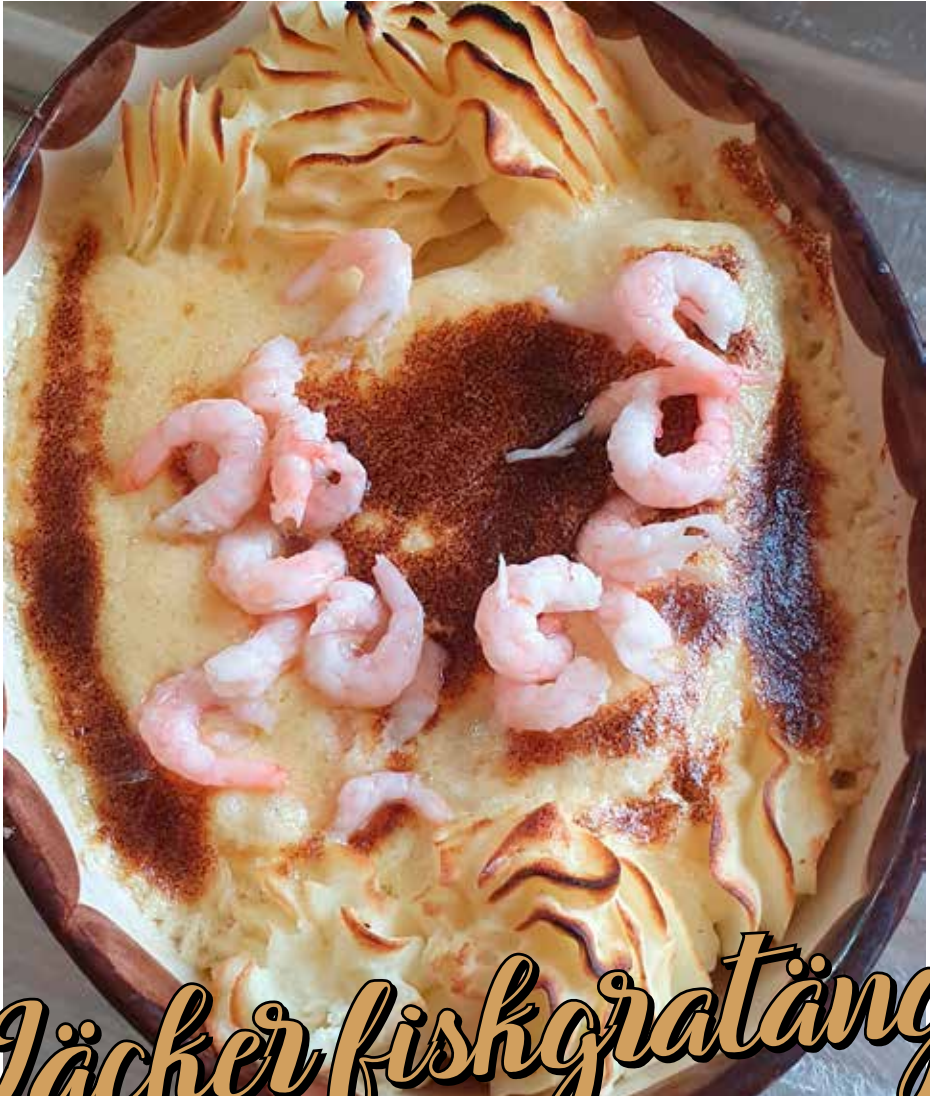
Britt Siverson Holmén

Källor:

Protokoll Råå municipalnämnd och stämma,
Stadsarkivet Helsingborg
Protokoll och handlingar angående Raus kommuns
inkorporering med Hälsingborgs stad
Helsingborg vid sekelskiftet 1900, Boris Schönbeck,
Chalmers
Vatten och avlopp i Helsingborg, Jan Fredriksson
Råå museum

RUTGERS HÖRNA

Läcker fiskgratäng

RUTGERS HÖRNA

INGREDIENSER

Ca 600 g filé av bergtunga
eller annan plattfisk
Salt och peppar

SÅSEN:

25 g smör
2 msk vetemjöl
2 dl fiskfond
2 dl vispgrädd
2 äggulor
Ca 1 dl vitt vin

POMMES DUCHESSE

6 stora potatisar
½ dl matolja
2 äggulor
Salt och peppar

GÖR SÅ HÄR:

såsen skära sig, och man får börja om från början).

- Gratängen blir avgjort godast om man gör egen fiskfond. Då blir den ju också helt fri från onödiga tillsatser. Recept på fiskfond finns i nr 1/2019, sidan 27.

SÅSEN:

- Smält smöret i en kastrull och blanda med vetemjöllet.
- Tillsätt fiskfonden och 1 dl av vispgrädden och en liten skvätt vitt vin – ca 1 dl.
- Låt koka på låg värme ca 15 min.
- Vispa resten, 1 dl, av grädden tillsammans med äggulorna i en separat bunke. Använd gärna elvisp.
- Blanda grädd-/ägguleblandningen med den varma såsen. Fortsätt låta såsen sjuda. Ta bort från värmen när de första bubblorna visar sig. (Annars kan

FISKEN:

- Smöra en tjockbottnad kastrull. Salta.
- Sjud fisken sakta i smör under lock ca 4-5 minuter
- Fisken är klar när den har blivit helt vit på ovansidan och förlorat den grå färgen den har när den är rå.

RUTGERS HÖRNA

GÖR SEDAN SÅ HÄR:

POMMES DUCHESSE

- Skala och koka potatisen. Skär den gärna i mindre bitar så sparar du på el (gas). Slå av allt vatten när den är klar.
- Pressa potatisen.
- Separera äggen och blanda ner gulorna och oljan i den pressade potatisen. Krydda efter smak med salt och peppar.

**Nappera = Betyder på kockspråk att täcka en rätt med sås eller gelé utan att dölja konturerna*

TILL SIST:

- Spritsa ut potatisen i vackra former i kanterna av gratängformen. Gratinera på övervärme i ca 5 min eller tills den har fått färg.
- Lägg lite sås i botten innanför potatisranden.
- Lägg fisken ovanpå såsen.
- **Nappera*** resten av såsen på fisken.
- Gratinera ytterligare ca 3 min.
- Garnera med skalade räkor eller något annat du tycker om.

Bon Appétit!

INFO-SIDAN

ÖPPETTIDER OCH AVGIFTER VÅREN 2023

12 mars - 23 april

Söndagar kl. 14.00 – 17.00 (Påskdagen stängt)

1 maj – 24 september

Tisdagar – fredagar kl. 11.00 – 17.00 (Midsommarafton stängt)

Söndagar kl. 13.00 – 17.00

Program söndagar kl. 15.00

12 mars Film: Färgstarka profiler på Råå.
Stina Norling kåserar på Råå museum 2017

19 mars Kurt Björklund – sonen Glenn kåserar

26 mars Film med Hans Villius:
Fiskarnas och sjöfolkets historia

2 april Lars-Berne Mårtensson visar sin film:
Vyer från Råå 1972

16 april Mats Braun berättar om
trafikövervakningen i Öresund

23 april Film med Lasse Rögare

Se för övrigt program på museets hemsida www.raamuseum.se

Hemsidan uppdateras fortlöpande.

Datorer finns på biblioteken, där man kan få hjälp att hitta rätt.

OB! Anmäl ev. adressändring!

Entréavgifter

Vuxen 100 kr

Med kulturkort 70 kr

Med CSN-kort 60 kr

*Fri entré för barn under 18 år
och medlemmar i Råå museiförening*

Guidade grupper

Grupper tas emot hela året efter överenskommelse

Skolklasser har specialavtal

Guidning beställs på info@raamuseum.se eller 042-26 11 31

Kontakt

Råå museum för fiske och sjöfart,

Museiplanen 1, 252 70 Råå

Epost:

info@raamuseum.se

Telefon:

042-26 11 31

Bankgiro:

5601-4681

*För mer information
och nyheter kolla hemsidan
www.raamuseum.se/*

RÅÅ MUSEIFÖRENINGENS STYRELSE

Hans-Ingvar Green, ordförande

Ulf Swanstein, vice ordförande

Gunilla Kittel, kassör

Eva Bråvall, sekreterare

Lars Wallin – Elsa Lena Ryding

Britt Siversson Holmén

Lisbeth Råvik

Rutger Lindblad – Rolf Jonasson

Jonny Magnusson

KALLELSE

ÅRSMÖTE!

Årsmöte för Råå museiförening
hålles i RHSS lokaler, Västindiegatan 30,
torsdagen 30 mars kl 19.00.

Efter årsmötesförhandlingar och information
blir det föredrag av:

Bart Steijaert, VD för Helsingborgs hamn.

Nordens modernaste hamn

Helsingborgs hamn i förändring
– från mankraft till maskinkraft till datorkraft

Teddy Strandqvist, Studio-e

Årsredovisningen kommer att finnas tillgänglig
på årsmötet, på museet och på hemsidan raamuseum.se.

Föredrag och förtäring kostar 50 kr.

REDAKTIONSRÅD:

Elsa Lena Ryding, Gunilla Gyllerfelt, Stina Norling och Britt Siversson-Holmén.